

REGJERINGSADVOKATEN

Oslo, 09.09.2019
2016-0408 MSC/MSC

PROSESSKRIV

TIL

OSLO TINGRETT

Sak nr: 16-068609TVI-OTIR/07

Saksøker: Norsk Lotteri AS
Romsdalsvegen 6
6300 ÅNDALSNES

Prosessfullmektig: Advokat Espen I. Bakken
Arntzen de Besche Advokatfirma AS
Postboks 2734 Solli
0204 OSLO

Rettslig medhjelper: Advokat Frida May Behrens
Arntzen de Besche Advokatfirma AS
Postboks 2734 Solli
0204 OSLO

Rettslig medhjelper: Advokatfullmektig Line Hoven
Arntzen de Besche Advokatfirma AS
Postboks 2734 Solli
0204 OSLO

Saksøkt: Staten v/Kulturdepartementet
Postboks 8030 Dep
0030 OSLO

Prosessfullmektig: Regjeringsadvokaten
v/advokat Magnus Schei
Postboks 8012 Dep
0030 OSLO

Rettslig medhjelper: Regjeringsadvokaten
v/advokat Simen Hammersvik

REGJERINGSADVOKATEN

1 PÅSTAND

Det nedlegges slik påstand:

1. Staten v/Kulturdepartementet frifinnes.
2. Staten v/Kulturdepartementet tilkjennes sakskostnader.

2 TVISTEGJENSTAND – INNLEDENDE BEMERKNINGER

Saken gjelder Kulturdepartementets meddelelse av 11. april 2018, hvor Norsk Lotteri AS informeres om at departementet etter pengespilloven ikke har hjemmel til å innvilge saksøkers søknad om tillatelse til å avholde pengespill. Dette skyldes at Norsk Tipping i henhold til pengespilloven § 3, jf. § 2, er gitt enerett til å tilby de omsøkte pengespillene – den såkalte enerettsmodellen. Kulturdepartementet hadde derfor verken materiell eller personell kompetanse til å innvilge en slik søknad.

Det er på det rene at saksanlegget i realiteten et rettslig angrep på den norske enerettsmodellen. Lovligheten av enerettsmodellen har vært rettslig utfordret av pengespillindustrien flere ganger tidligere. I den såkalte spillautomat-saken ble staten frifunnet av både EFTA-domstolen i sak E-01/06, 14. mars 2007, og av Høyesterett i Rt-2007-1003, 26. juni 2007. I tillegg ble staten frifunnet i den såkalte Ladbrokes-saken, jf. Oslo tingretts avgjørelse TOSLO-2004-91873, 3. oktober 2008, som baserte seg på EFTA-domstolens rådgivende uttalelse i sak E-03/06, 30. mai 2007.

Så vidt staten forstår søksmålet mener ikke saksøker å ta en «omkamp» om ovennevnte avgjørelser. Likevel vurderer staten det slik at saksøker langt på vei gjentar de rettslige anførselene som ble forkastet sist gang den norske pengespillpolitikken ble utfordret rettslig. Etter statens syn har det ikke funnet sted en etterfølgende utvikling som kan begrunne et annet resultat i dag, og følgelig er enerettsmodellen fortsatt forenlig med EØS-avtalen.

På tilsvarende måte som sist gang den norske pengespillpolitikken ble utfordret rettslig, registrerer staten at det også nå pågår flere søksmål parallelt. I tillegg til inneværende sak verserer det for tiden to andre saker for Oslo tingrett som utfordrer ulike deler av den norske pengespillreguleringen, saksnr. 18-171601TVI-OTIR/06 og saksnr. 18-078344TVI-OTIR/07. Den omstendighet at pengespillindustrien nå i flere parallelle saker går til rettsapparatet for å få underkjent ulike deler av den norske pengespillreguleringen, tar staten som et tegn på at reguleringen har den tilsiktede effekt.

3 PÅSTANDSGRUNNLAG OG RETTSREGLER

Saksøker anfører at enerettsmodellen utgjør en ulovlig restriksjon på etableringsadgangen eller retten til å yte tjenester, jf. EØS-avtalen artikkel 31 og 36 henholdsvis.

Staten bestrider ikke at enerettsmodellen utgjør en restriksjon etter EØS-avtalen. Det påpekes imidlertid at restriksjonen er ikke-diskriminerende, noe staten oppfatter at det er enighet om.

Selv om enerettsmodellen utgjør en restriksjon, kan den likevel på visse vilkår opprettholdes som forenlig med EØS-retten. Staten vil anføre at enerettsmodellen oppfyller de tre vilkårene som

REGJERINGSADVOKATEN

her stilles; at enerettsmodellen forfølger legitime formål, at enerettsmodellen er egnet til å tjene disse formålene og at enerettsmodellen er nødvendig for å oppnå det aktuelle beskyttelsesnivået.

Når det gjelder vilkåret om *legitime hensyn*, anfører saksøker at det reelle formålet med den norske enerettsmodellen er å øke profitten for å finansiere humanitære og samfunnsnyttige formål, og at dette ikke er et legitimt hensyn som kan begrunne enerettsmodellen. Staten er ikke enig med saksøker, og vil anføre at enerettsmodellen, og norsk pengespillpolitikk generelt, forfølger legitime formål om å forebygge og verne borgerne mot spilleproblemer, holde omfanget av pengespill i samfunnet på et moderat og samfunnsmessig forsvarlig nivå, kanalisere spillebegjæret inn i ansvarlige utløp og sikre forbrukervern, verne offentlig orden og forebygge kriminalitet og misligheter, og hindre drift av pengespill fra å være en kilde til privat profitt. I tillegg er det ønskelig at overskuddet fra pengespill overføres til humanitære og samfunnsnyttige formål. Sistnevnte er imidlertid ikke et mål i seg selv, men kun en gunstig sidevirkning av enerettsmodellen, slik det også ble lagt til grunn sist gang enerettsmodellen ble rettslig utfordret, jf. avgjørelsene nevnt ovenfor i punkt 2.

Når det gjelder spørsmålet om enerettsmodellen er *egnet* til å oppnå ovennevnte formål, herunder om disse ivaretas på en konsistent og systematisk måte, fremstår saksøkers anførsler todelt:

For det første anfører saksøker at enerettsmodellen er inkonsistent og uegnet under henvisning til utvidelsen av Norsk Tippings spillportefølje, dets markedsføring og distribusjonen av spill over plattformer som internett. Staten bestrider at enerettsmodellen er for ekspansiv, og viser i denne sammenheng til at finansieringen av humanitære og samfunnsnyttige formål bare er en gunstig sidevirkning av enerettsmodellen. Videre vil staten vise til at det under enerettsmodellen er foretatt en kontrollert utvidelse av spillporteføljen på nye plattformer med det formål å utvikle attraktive spill innenfor ansvarlige rammer, nettopp for å kanalisere spillere fra uregulerte markeder til enerettsmodellens regulerte former, og der markedsføringen er innenfor det som er nødvendig for å oppnå denne kanaliseringseffekten, jf. også avgjørelsene nevnt ovenfor i punkt 2. Statens regulering har på den måten klart å ivareta ovennevnte formål på en balansert og konsistent måte, herunder å begrense omfanget av spilleavhengighet, forebygge kriminalitet og misligheter og hindre at drift av pengespill er en kilde til privat profitt.

For det andre anfører saksøker at enerettsmodellen er inkonsistent og uegnet fordi det angivelig foreligger en manglende regulatorisk evne eller vilje til å stanse både reklame og formidling av betalingsstrømmer for ulovlige pengespill. I tillegg har saksøker fremhevet Oljefondets investeringer i utenlandske spillselskaper. Staten vil også her bestride saksøkers anførsler, dels fordi de bygger på en feilaktig rettslig forståelse, og dels fordi anførslene mangler holdepunkter i faktum. Statens syn er at den norske pengespillpolitikken, herunder enerettsmodellen, på en konsistent måte kontinuerlig arbeider for å redusere de uregulerte spillselskapenes tilstedeværende i det norske markedet, og den seneste utviklingen viser at dette arbeidet bærer frukter.

Når det gjelder spørsmålet om enerettsmodellen er *nødvendig* for å oppnå det nasjonale beskyttelsesnivået, anfører saksøker at et lisenssystem der det åpnes for private, kommersielle spillselskaper vil være et mindre inngripende tiltak som på en minst like effektivt måte som enerettsmodellen vil ivareta ovennevnte formål. Staten er ikke enig i dette, og vil anføre at det ønskede beskyttelsesnivået er særlig høyt, og at et lisenssystem ikke gir et tilstrekkelig sterkt vern av de hensyn som norsk pengespillpolitikk bygger på. I den forbindelse vil staten også vise

REGJERINGSADVOKATEN

at den effektive kontrollen som utøves på pengespillområdet sikrer ivaretagelsen av de ulike formål som begrunner enerettsmodellen og det høye beskyttelsesnivået. Staten fastholder således at enerettsmodellen er det eneste reguleringsregimet som sikrer det ønskede beskyttelsesnivået, jf. også avgjørelsene nevnt ovenfor i punkt 2.

For det tilfellet at retten skulle mene at enerettsmodellen er i strid med EØS-avtalen artikkel 31 eller 36, vil staten anføre at verken saksøker eller andre vil ha rettskrav på å formidle pengespill til Norge. Staten må således uansett frifinnes, jf. blant annet forvaltningsloven § 41.

4 BEVIS

Staten vil føre de dokumentbevis som er fremlagt i saken og de vitnebevis som er tilbudt i prosesskriv 2. september 2019.

5 FREMDRIFTSPLAN

Partene fremlegger fremdriftsplan så snart den er omforent.

Dette sluttinnlegget er lastet opp i Aktørportalen.

Oslo, 9. september 2019
REGJERINGSADVOKATEN

Magnus Schei
advokat